

Van: St. Tussen Vecht en Eem, en Vereniging Vrienden van het Gooi, en mede ook namens de Historisch Kring Muiden, Historische Kring Bussum en stichting Groen Muiderberg. Deze wordt ook door St. Stad en Lande onderschreven.

NB HK Bussum en st. Stad en Lande hebben ook een zelfst. inbreng, die wij onderschrijven.

Betr.: Inbreng voor de behandeling van de concept erfgoedvisie Gooise Meren (dec.2020) en bijbehorende gebiedsbiografie (ok. 2020) door de gemeenteraad tijdens een politieke avond op 3 maart 2021.

Geachte leden van de raad,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om een inbreng aan te leveren voor de behandeling van de erfgoedvisie en de bijbehorende gebiedsbiografie op woensdag 3 maart a.s. Allereerst onze complimenten voor wat er op tafel ligt.

A.

Om te beginnen hebben wij opmerkingen over de vertegenwoordiging.

In de stukken staat dat 'Voor de inhoudelijk inbreng is samengewerkt met adviesbureaus Raap en MAB en een klankbordgroep bestaande uit professionals, vrijwilligers en betrokkenen op het terrein van erfgoed waarbij de verschillende kernen van de gemeente zijn vertegenwoordigd'. De eerste versie van de concept- gebiedsbiografie gedateerd 24 juni 2020 is slechts één maal voorgelegd aan de klankbordgroep. Bij deze versie ontbrak nog het laatste hoofdstuk, met daarin de samenvatting en conclusies.

Ook de eerste versie van de Erfgoedvisie Gooise Meren is slechts één maal voorgelegd aan de leden van de klankbordgroep. Daarmee is wel voldaan aan het betrekken van de inwoners bij de totstandkoming van visie en de gebiedsbiografie, maar slecht beperkt sprake van werkelijke betrokkenheid.

De vraag rijst waarom naast de 4 kernen, die een formeel buurtplatform hebben, er geen vertegenwoordiging was van het buitengebied waar weliswaar geen eigen buurtplatform bestaat, maar die wel een wijkwethouder kennen. Het gaat hier om de gebieden Valkeveen, Limiten, Oud Naardens en de Naarder Eng. Zo is het buitengebied beter in beeld, naast de 4 kernen.

Wij betreuren dat de voorgestane betrokkenheid van de inwoners van de gemeente tekort geschoten is.

Wij stellen tevens voor om een kaartje van heel het gebied tussen Naarden vesting tot grens gemeente Huizen opnemen.

B.

Landschap

Wij menen dat de landschappelijke erfgoedelementen door de tijd heen beter en nadrukkelijker kunnen worden beschreven dan nu in de biografie aan bod komen.

Er is heel veel historische info bekend over de ondergrond, het hoe en waarom en hoe een en ander met elkaar verband houdt en in grote lijnen het landschap en de samenhang nog steeds herkenbaar is ondanks dat er veel is verdwenen.

Wij stellen voor om, uit het oogpunt van landschappelijke waarde, de aardkundige monumenten, de zanderijen en zanderijsloten toe te voegen. Al in de 17^e eeuw was er rond de vesting Naarden sprake van zandafgravingen/-winning t.b.v. vesting, de schootsvelden.

Wij verwijzen hierbij naar de volgende bronnen:

- de J.P. van Rossum Stichting met nieuw aangedragen bronnen over met name het Valkeveense gebied met uitgebreide beschrijving, foto's en kaarten.
www.jpvanrosumstichting.nl www.vijverberg.nl met veel materiaal over Naarden
- De geschiedenis Zanderijen in het Gooi, <https://vriendenvanhetgooi.nl/wat-we-doen/publicaties> (gratis te downloaden) en tevens https://www.geopark-heuvelrug.nl/wp-content/uploads/RO-Zandwinning-in-het-Gooi-Basistekst_Zanderijen_20190109.pdf
- Zie ook de digitale publicatie van de meer dan 40 geosites door de stichting t.r.v. Geopark Gooi & Vecht, sinds 2020 St. Geopark Heuvelrug Gooi Vecht. www.geopark-heuvelrug.nl
- Het beheersplan Gooise Noordflank voor de (echt) lange termijn uit mei 1983 van het Gewest Gooi en Vechtstreek. Met daarin de toekenning van 3 beheersfuncties aan de kuststrook en de landgoederen- en zanderijengebied. (Archiefstuk)

Tenslotte constateren wij dat in de gebiedsbiografie de auteurs met het beschrijven van de geschiedenis van Oud Valkeveen, het hele kustgebied in paragraaf 5.6.2., zijn gestopt bij het jaar 1950. Waarom men de periode 1950 – nu niet beschrijft wordt niet uitgelegd. Wij menen dat hierdoor belangrijke informatie mist. Dat is ook niet consistent met paragraaf 6.6.1 Transitie (toerisme en recreatie) in de biografie, waar wel verwezen wordt naar de decennia na WOII ..., na 1945.

Voor wat betreft het Gooise minderen zoals beschreven in de Kustvisie 2020 – 2040 in hoofdstuk 4.1 menen wij dat voor het realiseren daarvan het GNR een belangrijke functie zou kunnen vervullen.

https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/plannen_en_projecten/aan_de_Gooise_Kust/Visie_Aan_de_Gooise_Kust_1_juli_2020_liggend.pdf.pdf

C.

Oud Valkeveen

In de voorliggende versie d.d. oktober 2020 wordt gesproken van de vergelijking met de grote kapitaalkrachtige attractieparken hier boekdelen. Dit is nu juist het knelpunt in de afgelopen decennia. De bedoeling van het speelpark is nu juist de kleinschaligheid.

In het door uw gemeente opgestelde bestemmingsplan Oud Valkeveen 2020 wordt het volgende wordt gesteld 'De raad wil ook voorkomen dat het speelpark een attractiepark wordt en daardoor zijn oorspronkelijke karakter van "een grote kinderspeeltuin" verliest'. Zie daarvoor ook de uitspraak van de Raad van State van 6 januari van dit jaar [ECLI:NL:RVS:2021:7](https://www.rechtspraak.nl/Juridische%20praktijk/Bestuursrecht/2021/01/06/ECLI:NL:RVS:2021:7).

Wij menen dat de vergelijking met de grote kapitaalkrachtige attractieparken uit de stukken dient te worden geschrapt.

D. ->

D

Vraag: hoe betreft deze erfgoedvisie + gebiedsbiografie in de uitvoering daarvan regionale en provinciale visies, beschrijvingen op erfgoedvlak?

En hoe denkt u de provinciale richtlijn Landschap en Cultuurhistorie (2018) bij de gemeentelijke uitvoering te betrekken. En de provinciale visie en verordening waarin Bijzondere Provinciale Landschappen zijn aangewezen?

-> D. Kleinere opmerkingen ->

E.. Kleinere opmerkingen

Uit de concept Erfgoedvisie maken we op dat wat in de gebiedsbiografie staat een belangrijke rol speelt voor de Omgevingsvisie. Daarom is het van belang dat enkele omissies nog worden rechtgezet.

1- In de Erfgoedvisie Paragraaf 1.1., 3^e alinea.

Met de kennis van de hiervoor beschreven ervaring kun je grote vraagtekens plaatsen bij **paragraaf 1.1., 3e alinea** waar het volgende gesteld wordt:

"Met de Omgevingsvisie wordt het beschermen en benutten van de leefomgeving een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid bedrijven en burgers. Dit vraagt om samenwerking vanuit een gedeeld kader gebaseerd op de unieke kwaliteiten (karakter) van de gemeente."

2- Verder **wordt** In de biografie **gemist** de beschrijving van wat de consequenties geweest zijn van de enorme naoorlogse bevolkingstoename voor het beschreven gebied.

3- Wat is de waardevermindering van het erfgoed is die zich in de laatste 5 decennia voltrokken heeft, door onachtzaamheid en verrommeling als gevolg van het ontbreken van een visie, van beleid en door niet te handhaven? Dat zou kunnen helpen bij de bestuursleden en bewoners het besef te laten groeien hoe belangrijk het is om de resterende waarde van het gebied voor volgende generaties veilig te stellen.

4- toevoegen de in De gemeenteraadsvergadering van 1 juli 2020 de vastgestelde Visie Aan de Gooise Kust (PDF, 27 MB) , waarin van. de hierboven genoemd Beheersplan Gooise Noordflank (1983) gebruik is gemaakt.
https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/plannen_en_projecten/aan_de_Gooise_Kust/Visie_Aan_de_Gooise_Kust_1_juli_2020_liggend.pdf.pdf

5- **Toevoegen ook** : Als gevolg van de grote bevolkingstoename sedert WOII is het landschap door huizenbouw, (snel)wegenaanleg en bedrijvigheid ingrijpend veranderd. Huizen b.v. was begin 50'er jaren een dorp met ca. 8.000-9.000 inwoners en heeft nu bijna 50.000 inwoners. Bussum en Naarden zijn ook enorm gegroeid. Dat heeft gevolgen gehad. Het is goed om de gevolgen die deze groei heeft gehad te benoemen en de vraag te stellen of men op dezelfde weg door wil gaan.

6. Gebiedsbiografie Paragraaf 6.6.1. pag. 93 versie oktober 2020
Citaat *“Het toerisme en de recreatie op het grondgebied van de huidige gemeente Gooise Meren veranderden na de Tweede Wereldoorlog ingrijpend ..... aanvankelijk kon ook een relatief kleinschalige speeltuin als Oud Valkeveen de concurrentie met de grote kapitaalkrachtige attractieparken niet aan.”*

In de versie paragraaf 6.6.3. staat
‘In Muiden profiteert met name de horeca van de bijzondere ligging aan de zeesluis, die vooral voor pleziervaartverbinding tussen de Vecht en het Gooimeer van belang is. Ook het Muiderslot is, als rijksmuseum, van groot belang voor het toeristisch-recreatief verkeer in het gebied. Samen met Oud Valkeveen, dat sinds enige tijd weer een opbloei kent, is het de belangrijkste toeristisch-recreatieve Biografie Gooise Meren -> blz. 62
erfenis uit de periode vóór de Tweede Wereldoorlog. Ook Muiderberg trekt nog steeds bezoekers, zij het dat het daarbij minder om badgasten en meer om windsurfers gaat.

Wij kunnen ons in deze laatste tekst 6.6.3. vinden. Niet in de tekst van 6.6.1.

7. Betr. gebiedsbiografie par. 6.6.3 Genieten in het landelijk gebied pag. 95

Een belangrijke vrijetijdsbesteding in de gemeente Gooise Meren is ook de wandel- en fietsrecreatie in de natuurgebieden. Het Naardermeer is daarvan misschien wel het beste voorbeeld. Natuurbehoud heeft bij het Naardermeer voorop gestaan, maar het vervullen van de recreatiebehoefte van de omgeving is altijd een belangrijke nevenrol geweest. Andere belangrijke natuurgebieden met recreatie als nevenfunctie zijn de Bussumerheide en de omgeving van Oud Valkeveen , Limiten, Oud Naarden en Naarder-Eng . Op veel van deze plekken was of is kleinschalige horeca aanwezig, zoals was het IJsselmeerpaviljoen bij Oud Naarden en is Theehuis Bos en Hei nabij de grens met Huizen, in de volksmond ‘Jan Sint’

8. Erfgoedvisie hoofdstuk 3.6, pagina 10

“ Het grondgebied van Gooise Meren maakt van oudsher deel uit van de erfenis van de Erfgooiers, die in velerlei opzicht bepalend is geweest voor het aanzien van het Gooi. Deze erfenis, die beheerd wordt door het Goois Natuurreservaat, moet in samenwerking met de andere Gooise gemeenten worden gekoesterd en beschermd. een Erfgooiers fietsroute. Ook militair-strategische eisen van de Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie hebben het karakter bepaald. Denk aan de schootsvelden rondom vestingsteden waar beperkt kon en kan worden gebouwd.’

Commentaar: Hier zou naar onze mening (in overleg met de mensen van het GNR) nog een belangrijke sub-paragraaf ingelast moeten worden, met daarin een beschrijving wat het GNR nodig heeft aan instrumentarium om haar rol goed te kunnen vervullen. Daarin is vooral een lange termijn visie en stevige structurele financiering van essentieel belang .

9. Erfgoedbiografie hoofdstuk 4.2.1, pagina Basis in stand houden

Het in standhouden van erfgoed is de kerntaak van gemeentelijk erfgoedbeleid. Dat is een kwestie van

het borgen en beheren van het karakter en de overblijfselen daarvan. Hiervoor hebben de **gemeente Gooise Meren** hebben de gemeente Gooise Meren **met name het GNR en NM (landschappelijk)!!** de beschikking over een beleidsinstrumentarium. Tegelijkertijd willen we een eigentijds erfgoedbeleid, dat aansluit bij actuele ontwikkelingen zowel binnen het erfgoedveld als de samenleving. Om dit te realiseren, is het goed om te kijken hoe het huidige beleid functioneert en waar nodig het instrumentarium te actualiseren.

10. Erfgoedvisie Hoofdstuk 5.2.1., Pag. 14

Tekst ‘Met de gebiedsbiografie vertellen we het verhaal van het aanwezige erfgoed in Gooise Meren. Veel daarvan is al gewaardeerd en gekoppeld aan beleid. Daaronder zijn de monumenten, beeldbepalende panden en beschermde stads- en dorpsgezichten. Recent is het archeologische waarden- en beleidskader geactualiseerd. Al deze erfgoedcategorieën vormen de basis van een cultuurhistorische waarden- en beleidskaart.’

Hier staat "Veel is al **gewaardeerd** en **gekoppeld aan beleid**." Betekent dit dat Gooise Meren het daarbij laat of gaat deze visie daar verandering in brengen. Zie ook de opmerkingen bij Hfdst. 1.

‘ Na de aanleg van de spoor- en tramwegen eind negentiende eeuw, kwamen dagjesmensen af op het strand in Muiderberg, **landgoed Oud** **uitspanning** Valkeveen of de paardenrenbaan Cruisbergen te Bussum .

11. Erfgoedvisie Pag 18.

‘Bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten betrekken we in bepaalde gevallen ook inwoners en Erfgoedorganisaties. Het gaat daarbij om een actualisatieronde zoals die nu in gang is gezet voor Muiderberg en straks zal plaatsvinden voor Muiden. Aan inwoners vragen we mee te denken welke panden in aanmerking komen. De eigenlijke aanwijzing ligt op de weg van de gemeente. **Commentaar:** ‘weglaten’ in bepaalde’: vaag en willekeurig

12. Bronvermeldingen

Wat opvalt is dat de geschiedenis van het ontstaan van het gebied (hoge arme gronden) ten oosten van de Vesting/A1 – het landgoederen gebied – een beetje mager afsteekt bij de geschiedbeschrijving van de rest. Wellicht dat ze daar wat aan kunnen verbeteren d.m.v. betere informatie. In de bijlagen/bronnenlijst zien we summier info over dit gebied.

Zie ook de digitale publicatie van een 40 geosites door stichting Geopark Gooi en Vecht, sinds 2020 St. Geopark Heuvelrug Gooi Vecht. Op de website staan populaire beschrijvingen gebaseerd op wetenschappelijke, kaarten, beschrijvingen en foto's (onder beheer in de regio bij RegioGV, C.van Zanten (info@regiogv.nl)), en Vereniging Vrienden van het Gooi, secretaris@vriendenvanhetgooi.nl

Bronvermelding behorend bij de diverse hoofdstukken staat foutief st. Geopark Heuvelrug genoemd. **Dit moet zijn St. Geopark Heuvelrug Gooi Vecht**, de opvolger van de Stichting ter realisatie Geopark Gooi en Vecht en Stichting Geopark Heuvelrug. Het websiteadres is vooralsnog www.geopark-heuvelrug.nl

Verder is er veelvuldig van websites op internet gebruik gemaakt als bron. Het nadeel van websites is dat zij regelmatig aangepast worden en daarbij veranderen van inhoud en lay-out. **Aanpassen:** Duidelijk aangeven bij iedere websitebron datum van raadpleging website en precieze locatie op de website. Tevens het gebruikte stuk downloaden en opslaan in archief voor latere raadpleging.

Voor lezers zijn de bronnen zo nu en in de toekomst niet na te gaan.

Voor vragen kunt u ook contact opnemen met onze contactpersoon/coördinator die ook deelneemt aan ‘Het Gesprek’. Hetty Laverman. E. h.m.lavermanberbee@gmail.com, M.0623618314